

ACC. N:R M. 13338: 1-8.

Landskap: *Hälsland* Upptecknare: *Amanda Persson, Knäred*
Härad: *Höga* Berättare: " " "
Socken: *Knäred* Berättarens yrke: *småbr. hustru*
Uppteckningsår: *1954* Född år *1877* i *Knäred*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Barnets vård och uppfostran u. förskolsåldern.

s. 1-8. LuF. 98.

Skriv endast på denna sida

ACC. N:R M. 13338:1.

Barnens vård och uppfostran

Den som frägnad på finner jag mycket väl att
besvara. Detta svar gäller bönder och deras barn.
Den tid jag berättar om är för cirka ättio år
sedan kanske något senare.

Den som hade tillsyn om småbarnen var ofta de
ej moderns hade till mormor eller farmor men
annars hade de ju ofta en barnpiga alldeles i
hustornen för att arbeta mycket utomhus.

Väl sedan barnen växte till fick de äldste varda
de mindre sysslan. Någon hög till barnen var
det aldrig för i tiden inte heller brukade de
många hjälper för dem.

Det var i de flesta fall modern som undervisade
barnen och lärde dem måla läsa dem bords
bönen så fort de kunde tala rent och läsa sig något.
Bordsbönen de läste för den tiden var rätt lång och
löd som följer följande mäten

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jul. 98

1

1

Gud med en nödtröfving spis du oss styrker här
i livet Låt oss njuta vad du givit Mättligt
och ditt namn till pris Vålsigna oss Gud fader
Vålsigna oss Guds son Vålsigna oss Gud den
helige Ande så få vi mat i Jesu namn Amen
Och efter maten För mat och dryck dig vare lof
O Gud här mig i tron att hälla dina bröd
Äro vare Gud fader äro vare Guds son äro
vare Gud den Helige Ande Tack Herre Jesu
för maten Tack för maten Amen"

Amen barnabönen lärde gussa modern de små
"Gud som haver barnen här Ge till mig som
titen är Tack jag mig i världen vändes
Står min lycka i Guds händer Lyckan komma
lyckan gå Den Gud älskas lyckan får"
Det var annars i de flesta fallen som lärde
barnen bordskikt men det hande att barnen
fick stå vid bordet att äta "så vänte man fortare"

ACC. N:R M. 13338:3.

Beteende mot de vuxna

Om helstebygge mellan föräldrarnas i gatula Teles
fanns just inte Bamen kallade alla gamla
för Jf. De brukade lära barnen säga bränd
och källa vid 1½ årsålder men det var aldrig
brukligt att de brukade gå och mar för maten
eller källade godmorgon eller sade godnatt.

Till dem. När barnen var borta eller det var
frånvarande hemma skulle de helst sitta byta
och spela på den tiden fick barnen i de
flesta fall lära sig att byta de äldre ammen
vanta der ristarku.

Man brukade skrämna barnen med beisen
om de gick nära brannen eller än och gick de
när elden sådes att den bets Om barnen svar
eller sade något annat fullt ord sade man att det
blev sweet om munnen och petade sig i näsan
sådes det att bråkan drog dem Till Parken.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3

3

Föda och mältnadsreder

Barnen ammadades med modersmjölken mycket längre än det är brukligt nu för tiden. Men när ^{från} barnet började äta brukade modern tugga mjölk och ta ut den ur sin mun och ge barnet. Det var de som brukte betta de ha själv tänkes att tugga med och ofta längre. Gen. fick barnen äta en sanna mat som de vuxna. Ägg fick ju barnen äta annat än en fisk ty det var för dyrt mat för dem. Sötsaker var de sällan till hälsa mellan när gång och en sorts brödsaker när gång; men modern brukade alltid gömma hem kaker till barnen då hon varit på kaka. Ja barnen åt ju samma gång som de vuxna i vardagslag men ju hufvudsaken fick de mag vänta att äta till efteråt.

Blåddräkt

De brukade för i tiden ha barnen lindade till
de var halvårs gamla sen stickade strumpor
av hemspunnet ullgarn men inga skor hade
de till barnen förrän de var några år. När
de blevo så stora så de kunde gå fick de
tråskar. När var tråskornas för den tiden
som fortfarande sådana numera finns här ingen
som kan fortfarande ett par tråskar.

Älsk sågdes en blöddning om det var en
flik och en halt om det var en pojke
av hemväft varken grått eller blått till färgen
under blöddningen hade de ett litet av
hemväft bonnusulstyg. Några byxor var
det ej brukligt att barnen hade förrän pojken
var en 2 eller 3 år. flickorna var aldrig blödde
i byxor under blöddningen heller. och några
pojkar hade ^{de} inte förrän de skulle börja skolan.

fortsättning om kläddräkten och om hygien.
Barnen syddes till pyjamas vid 2, 3 års ålder och
fästes med en knapp väst med knappas
Några ytterplagg hade barnen i regel inte av
barnens barn. Håret på flulona kamrades och
flötades så fort det blev långt nog bestämt och
småpojkarne här klipptes efterhand då som nu.
Hygienens var det ej så nära med på den tiden
och någon handvärd var det aldrig tal om
Barnens kläder tvättades yttre sällan.
På lördag i kvällen tvättades håret med sabadill
ätkita eller i de flesta fall med någon sorts
massa man plöjde i skagen och av koket på
denna tvättade man håret så skulle lösen då
Barnen lärde sig att "säga ifrån" så det vid ett
års ålder kan det en del senare; de hade gerne en
liten frampann att sätta barnen på.

ACC. N:R M. 13338:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

Några sager berättades om för den tiden veed jag
vet. Men veggvisas spung för den kv modern
eller någon annan som berättade dem.

Här några visor. I en sått en fågel i påanträd
Och spung en så vacker visa Om inte lillas
beständelig är Gå skall man på smaka riset
Fågel lilla spung inte så Lilla blir väl
svalt ändå Det ska Ni på höra.

En annan visa. Yrsa namn hided var Gbart i
ändan som ett has Dint i huvudet som en
rava Gå det i sidan så de blaar.

Yrsa namn både hided och sbart
Ditto kunde veed aggar.

7

13338:8.

ACC. N:R M.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Barnens spuldans

När ett barn blev spulet var ej så gällt att konstatera try några pebestemanætras fanns ej här då; men en egen bädd fick det aftra; men ett hämtat daktorn till ett spulet barn var öfverbeakt. Men hade det skadats lindrigt brukade man trösta det med orden "Det lätas innan du skall gifta dig."

Barnens lehsaker

Lehsaker hade nej barnen förs i kisten också men de var mest hengjorda. Någon gång köptes någon lehsak av vandrande krämare. Det var små arkar av trä och en sorts snorrebuskar kallades de även de av trä. En liten träskiva som borrades hål i i mitten och där fästes en pinne som man tog med båda händerna och snurrade med.

8.